

RAKÚSKO-UHORSKÁ DESAŤKORUNOVÁ BANKOVKA N-16839

Súčasťou numizmatickej zbierky Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi sú okrem mincí, medailí, robotných známok aj hodnotné papierové platidlá. Prvé papierové peniaze v habsburskej monarchii – bankocedule (bankové cedule, bankocetly), vydala Mária Terézia 1. júla 1762 cez banku Wiener Stadt-Banco (Viedenská mestská banka), založenú v roku 1705 cisárom Jozefom I. Habsburským. Najstaršie papierové platidlá sú v múzeu zastúpené obdobím vlády Františka Jozefa I.

V prvých rokoch 20. storočia zaznamenali rakúsko-uhorské bankovky výrazný technický pokrok: od jednofarebných bankoviek z rokov 1900 – 1902, nadväzujúcich na papierové platidlá z osemdesiatych rokov 19. storočia, prešli počnúc rokom 1904 rýchlym sledom k viacfarebným podtlačiam s križujúcim sa irisovým vzorom. Výtvarne odlišne koncipovanú nemeckú a maďarskú stranu majú bankovky korunovej meny (od roku 1892). Tento rozdiel sa uplatňoval aj na rakúsko-uhorských bankovkách z obdobia pred i počas prvej svetovej vojny. Jej príprava a vedenie v rokoch 1914 – 1918 podlomili hospodársku silu i politickú moc Rakúsko-Uhorska a vnútorné rozpory prispeli k rozpadu impéria a zániku jeho meny.

Rakúsko-uhorská desaťkorunová bankovka má na líci v oválnom embléme hlavu chlapca. Po bokoch sú umiestnené zvislé modré pásy s rastlinným ornamentom. V hornej časti je rakúsky štátny znak s arabskou desiatkou. V pravom bielom okraji sa nachádza číslo 716577 a označenie hodnoty v ôsmich jazykoch so sériovým číslom 1111. Prevládajúcimi farbami na rube desaťkorunovej bankovky sú zelená a fialová. Po pravej strane je hlava chlapca a pod ňou arabská číslovka 10. Slovné označenie hodnoty s dátumom 2. januára 1915 sa nachádzajú v strede bankového poľa. Desaťkorunová bankovka z roku 1915 vyšla 24. júla 1916. V bielom poli na ľavej strane je umiestnený uhorský znak s arabskými číslicami desať, pole je ukončené slovným vyjadrením hodnoty bankovky: TIZ KORONA.

Literatúra:

NOVOTNÝ, Vlastislav. Bankovky Rakouska-Uherska platné po vzniku Československé republiky 1918-1919. In *Papírová platidla Československa 1918-1993, České republiky a Slovenské republiky 1993-2010*. Hodonín : Jarmila Novotná, 2010, s. 13-27.

KOLNÍKOVÁ, Eva (ed.). *Kronika peňazí na Slovensku : Od najstarších čias do roku 2009*. Bratislava : Fortuna Libri, 2009, s. 152-155.